

INFORMACIJA

doi: 10.15388/Baltistica.52.1.2328

XII TARPTAUTINIS BALTISTŲ KONGRESAS VILNIUJE

2015 m. spalio 28–31 d. Vilniaus universiteto Filologijos fakultete vyko XII tarptautinis baltistų kongresas¹. 1964 m. Vilniaus universiteto lopšyje gimusį kongresą šįkart organizavo Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Baltistikos katedra, organizacinį komitetą sudarė 6 nariai: Birutė Kabašinskaitė, Jurgis Pakerys, Vytautas Rinkevičius, Daiva Sinkevičiūtė, Bonifacas Stundžia (pirmininkas) ir Miguelis Villanueva Svenssonas. XII Tarptautinio baltistų kongreso globėja – Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Kongrese dalyvavo apie 240 baltų kalbų tyrėjų iš 21 šalies: daugiausia iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, nemažai iš Lenkijos ir Italijos, taip pat keletas iš Rusijos, JAV, Japonijos, Gruzijos, Italijos, Šveicarijos, Suomijos, Prancūzijos, Vokietijos ir kt. Perskaityti keturi plena-

¹ Plačiau žr. Birutė Kabašinskaitė, Vytautas Rinkevičius (red.), *XII tarptautinis baltistų kongresas. 2015 m. spalio 28–31 d. Vilniaus universitetas. Pranešimų tezės*. (http://www.baltistukongresas.flf.vu.lt/failai/XII_Tarptautinio_baltistu_kongreso_tezes.pdf).

riniai pranešimai, o tezių rinkinį sudaro 228 sekcijų pranešimai (14-oje skirtingų sekcijų) lietuvių, latvių, latgalių, anglų, rusų ir vokiečių kalbomis. Vienoje informacijoje visų pranešimų neįmanoma apibūdinti, tegalima apibrėžti tam tikras jų temas kryptis ir įvardyti po kelis kiekvienos sekcijos pranešėjus.

Po iškilmingo konferencijos atidarymo ir sveikinimo kalbų pirmąjį plenarinį pranešimą skaitė Pietro U. Dini (Pizos universitetas) apie senųjų baltiškų tekstų kalbinius-hermeneutinius aiškinimus. Konkrečiai pranešime dėmesys skirtas Martyno Liuterio Mažojo katekizmo vertimo į prūsų, lietuvių ir latvių kalbas vienam fragmentui. Kviestinis pranešėjas, toliau plėtodamas savo kalbinių-hermeneutinių tyrimų kryptį, praktiniais pavyzdžiais siekė parodyti intertekstualinių tyrimų svarbą: metodiškai pranešnis ne atskirų dviejų kalbų, o iš karto visų trijų baltų kalbų tekstų ir vertimo originalo lyginimas.

Wojciechas Smoczyński (Krokuvos Jogailaičių universitetas) savo pranešimą skyrė trims lietuvių k. veiksmažodžių inovacijoms: dvejopų prezenso formų *siėja* / *siēna* (*siēti*) ir *sina* buvimui lietuvių kalboje; prezenso priesagą *-sta* (*gimsta*) pranešėjas siejo su atematiniais prezensais, kurių 3 asmens baigmuo yra *-st(i)* (< *-*d-ti*), cf. *gíest(i)*,

ráust(i), *skaūst(i)*; skirtumas tarp TeRT ir TReT šaknų lietuvių kalboje, pasak W. Smoczyńskiego, išryškintas dėl tam tikrų analoginių pokyčių, paveikusių TReT tipo šaknis.

Konferencija, kaip ir pradėta, taip ir užbaigta plenariniais pranešimais. Paskutinę pavakarę juos skaitė du kviesiniai pranešėjai: Jay H. Jasanoffas (Harvardo universitetas) ir Axelis Holvoetas (Varšuvos universitetas, Vilniaus universitetas).

J. Jasanoffo pranešimo „Sosiūro dėsnis: nauja interpretacija ir to padariniai baltų kalbų morfologijai“ pagrindinis teiginys buvo tai, kad Sosiūro dėsnis savo veikimo laiku nepalietė diftongų, todėl iš ide. nom. pl. *-oi istoriškai išsirutuliojo du skirtingi lie. atitikmenys: akūtinis *-i(e) < *-ē* ir neakūtinis *-ai*.

A. Holvoetas aptardamas 2012–2015 m. Vilniaus universitete vykdytą projektą „Valentingumas, argumentų raiška ir gramatinės funkcijos baltų kalbose“ pristatė rezultatus, kuriuos davė šiuolaikinėmis teorijomis pagrįsti baltų kalbų tyrimai, ypač orientuoti į morfosintaksines alternacijas, rūšies domeną ir nekanoninį gramatinių funkcijų žymėjimą; taip pat nurodė išryškėjusias ateities tyrimų kryptis.

Kaip rašo Vanda Kazanskienė², XII kongreso tarptautiškumą rodė ir tai,

² Vanda P. Kazanskienė, The 12th International Congress of Balticists, October 28–31 2015, Vilnius, Lithuania, *Vestnik SPbSU. Series 9. Philology. Asian Studies. Journalism*, 2016, issue 3, pp. 180–186. DOI: 10.21638/11701/spbu09.2016.322.

kad atskiros sekcijos buvo organizuotos lingvistų iš skirtingų šalių universitetų. Kongreso sekcijų temas buvo leista siūlyti patiems dalyviams, tad jos geriau atspindėjo realias dabartinių lingvistinių tyrimų kryptis.

Sekcijos **Baltų ir finų kalbų kontaktai** organizatorės – Gunta Kļava (Ryga) ir Miina Norvik (Tartu). Pranešimai (iš viso 9) daugiausia buvo skirti latvių, estų ir lyvių kalboms bei jų santykiams, o pranešėjai atvyko iš Latvijos ir Estijos universitetų. Šioje sekcijoje nagrinėtos temos: estų–latvių kalbų žodyno sudarymas (Valts Ernštreits, Tartu, Latvių kalbos agentūra); reduplikacinės konstrukcijos latvių, estų ir lyvių kalbose (Kerttu Kibbermann, Merle Madisson, Latvių kalbos agentūra, Tartu, Ryga); latvių, lyvių ir estų kalbos kaip arealas dalelyčių – la. *zemē*, *augšā*, *nost*, *viršū* etc. – raidos atžvilgiu (Birute Klaas-Lang, Milda Ona Dailidēnaitė, Tartu); lyvių ir latvių kalbų kontakto nulemti gramatiniai pokyčiai (G. Kļava, Latvių kalbos agentūra, Ryga); latvių ir estų kalbų veiksmožodžių valdymo skirtumai (Santa Liepiņa, Ryga); lyvių kalbos būsimąjo laiko konstrukcijos su *līdō* ‘bus’ + PTCP ir *sōdō* ‘taps’ + PTCP baltų kalbų arealo kontekste (M. Norvik, Tartu); latvių kalbos priešdėlių raiška estų kalboje (Ilzė Zagorska, Tartu); klausiamųjų dalelyčių raida ir gramatikalizacija baltų regione (Helle Metslang, Karl Pajusalu, Külli Habicht, Tartu); latvių, lyvių ir estų kalbų bendroji leksika (Miķelis Zeibārts, Ryga).

Sekcijoje **Baltų kalbos iš indoeuropeistikos perspektyvos** (organizatoriai Miguelis Villanueva Svenssonas, Vilnius, ir Jenny Larsson, Stokholmas) daugiausia pranešimų perskaitė iš užsienio universitetų atvykę indoeuropeistai, besidominčius ir baltų kalbomis. Šios gausios sekcijos (19 pranešimų) temos apėmė platų spektrą nuo atskirų žodžių ar jų grupių kilmės aiškinimo iki platesnių lingvistinių, archeologinių ir genetinių gretinimų, pvz.: Katsiaryna Ackermann (Viena) savo pranešimą skyrė Gotfrydo Ostermejerio Mažojoje Lietuvoje surinktam maždaug 158 lemų sąrašui su vertimu ir komentarais („Verzeichnis veralteter oder wenig bekannter litauischer Wörter“), kuris yra beveik nesulaukęs lingvistų dėmesio; analizuodama kai kuriuos sąrašo žodžius pranešėja pateikė įžvalgų apie vokiečių kalbos įtaką, dialektinius skirtumus ir t. t.; M. Villanueva Svenssonas (Vilnius) aptarė archajiškus nulinio laipsnio intarpinius ir *sta*-prezensus denominatyvus baltų kalbose; Ėrika Sausverde (Vilnius) pateikė ikiindoeuropietiško substrato klausimo Baltijos regiono kalbose analizę, paremtą lingvistine, archeologine ir naujausių genetinių tyrimų medžiaga.

Kiek mažiau gausi buvo **Baltų kalbų funkcinių žodžių** sekcija (organizatoriai Artūras Judžentis, Greifsvaldas, Norbertas Ostrowskis, Poznanė). Šios sekcijos pranešimai (iš viso 7) buvo tiek sinchroniniai (pvz., Danguolės Valančės pranešimas „*Visgi* dabartinėje rašytinėje lietuvių kalboje“), tiek diach-

roniniai (pvz., A. Judženčio pranešimas „Žodžio *vienat* kilmė, vartojimas ir reikšmė“). Danielis Petit (Paryžius) analizavo įvardžio, kuris trijose baltų kalbose yra skirtingas (pr. *erains*, lie. *kiekvienas*, la. *ikviēns* ‘kiekvienas’), derivacijos kelią. Pasak pranešėjo, šio įvardžio raida baltų kalbose turi paralelių su bretonų *kement* < ‘tiek, kiek’.

Sekcijos **Baltų kalbų žodžių daryba ir jos paribiai** (organizatoriai: Nicole Nau, Poznanė, ir Jurgis Pakerys, Vilnius; iš viso 9 pranešimai). Vienas iš daugiausia klausytojų sulaukusių pranešimų buvo Peterio Arkadjevo (Maskva) „Lietuvių kalba derivacinių aspekto sistemų tipologijoje“. Pranešėjas kėlė jau daugelį metų diskutuojamą klausimą, ar lietuvių kalbos aspekto kategorija (tokios opozicijos, kaip *rašyti* ~ *parašyti*) priklauso leksikai ar gramatikai, o atsakymo siūlė ieškoti ne tik pačios kalbos sistemoje, bet ir taikant tipologinį požiūrį – lyginant su kitomis priešdėlinį perfektą turinčiomis kalbomis (slavų, latvių, vengrų, jidiš, osetų, gruzinų, etc.). Keletas kitų šios sekcijos temų: latvių kalbos veiksmažodinių daiktavardžių aspektiniai skirtumai (Nicole Nau, Poznanė); tiesiogiai ir netiesiogiai pasiskolinti derivaciniai afiksai lietuvių kalboje (Lina Inčiuraitė-Noreikienė, Jurgis Pakerys, Bonifacas Stundžia, Vilnius); naujadarai latvių kalbos literatūroje ir kaip juos interpretuoja vaikai (Anna Vulāne, Līga Roķe-Reimate, Ryga).

Baltų-slavų akcentologijos sekcija – tai po XII baltistų kongreso stoğu

surengta kasmetinė konferencija (IWO-BA 11), kurią šįkart organizavo Vytautas Rinkevičius (Vilnius), Michailas Oslonas (Maskva) ir Tijmenas Pronkas (Leidenas). Joje pranešimus (jų iš viso numatyta 14) skaitė akcentologijos problemomis besidomintys mokslininkai iš Austrijos, Rusijos, Slovakijos, Olandijos, Danijos, Serbijos, Lenkijos ir Lietuvos. Akcentologijos sekcija vyko dvi dienas: pirmosios dienos pirmame posėdyje gvildintos platesnės teorinės su prokalbe susijusios problemos; antras posėdis skirtas slavų akcentologijai; antroji diena – baltų kalbų akcentologijos klausimams. Šios sekcijos pranešėjas T. Pronkas (Leidenas) aptarė kalbų kontaktų poveikį kirčio perkėlimui baltų ir slavų kalbose: latvių k. pastovų kirtį ir žemaičių kirčio atitraukimą jis siūlo siekti su skirtingo laipsnio finų kalbų įtaka, panašiai kaip tam tikrose slavų kalbose. Dejanas Sredojevičius (Novi Sadas) analizavo serbų kalbos kirčio fonetinės realizacijos dialektinius skirtumus. Bonifacas Stundžia aptarė šnekamosios lietuvių kalbos kirčiavimui būdingus kitimus, nepažeidžiančius kirčiavimo sistemos pagrindų, jaunosios ir vidurinės kartos lietuvių inteligentų kirčiavimo skirtumus bei panašumus.

Viena iš gausiausių sekcijų (26 pranešimai) – **Baltų tarmių tyrimų statika ir dinamika: objektas, teorinės ir metodologinės nuostatos** (organizatorės Danguolė Mikulėnienė, Vilnius, ir Anna Stafecka, Ryga). Šeši pranešimai skirti latvių tarmių tyrimams, o dau-

giausia pranešimų šioje sekcijoje perskaityta apie lietuvių tarmes arba pranešėjų iš Lietuvos (20). Pranešimų temos apėmė: lietuvių tarmių morfologijos klausimus (Astos Leskauskaitės, Rasos Kurkauskienės, Reginos Rincauskienės, Daivos Kardelytės-Grinevičienės ir kt. pranešimai), tarminę leksiką (Zofijos Babickienės pranešimas), tarmių vartojimą, paplitimą ir socialinės vertės klausimus (Dianos Vaitmonienės, Meilutės Ramonienės, Rimos Bakšienės, Genovaitės Kačiuškienės pranešimai), tarmių geografines ribas (Lauros Geržotaitės pranešimas), senųjų tekstų reikšmę dialektologijai (Floriano Sommerio, Ciurichas, pranešimas), naujos metodologijos klausimus (Danguolės Mikulėnienės ir Agnės Čepaitienės pranešimas). Christa Schneider (Bernas) pristatė savo 2013 m. atliktą sociolingvistinį tarmių prestižo tyrimą, kuris parodė, kad lietuvių studentų tarmė vertinama kaip neprestižinė kalba (matyt, todėl nedaugelis ją ir temoka), tačiau vis tiek suvokiama kaip tarmę vartojančio žmogaus identiteto dalis, t. y. svarbi lietuvių kultūros ir tradicijų tąsa.

Daugiausia pranešėjų šiame baltistų kongrese sulaukė sekcija **Baltų vardyno tyrimai Europos onomastikos kontekste** (31 pranešimas), kurio organizatorės – Grasilda Blažienė (Vilnius) ir Ilga Jansonė (Ryga). Diachronines temas keitė dabartinės kalbos tyrimai, vieno žodžio analizės – didesnės medžiagos apibendrinimai. Laimutė Balodė (Ryga,

Helsinkis) savo plačios apimties pranešime mėgino apibendrinti Latvijos miestų pavadinimus: jų kilmę (daugiausia latviški, pietuose yra lietuviškų, keletas finougrių kalbų kilmės, nemažai neaiškios kilmės), darybą (daugiausia vienašakniai, sudurtiniai, kai kurių priesagų vediniai); vyrauja hidronimų kilmės ir vienaskaitiniai miestų pavadinimai. Kiek naujesnė tematika – urbanistinių objektų tyrimai, pvz., Anitros Rozės (Ryga) pateikta latvių k. kirpyklų pavadinimų analizė. XV amžiaus lietuviškos kilmės vardus aptarė Daiva Sinkevičiūtė (Vilnius), Laimutis Bilkis pasiūlė naują kai kurių lietuviškų pavardžių kilmės interpretaciją. Christianė Schiller (Berlynas) aptarė iš baltiškų dvikamienių asmenvardžių ir jų trumpinių kilusias vokiečių pavardes bei jų pateikimą internetiniame Vokietijos pavardžių žodyne DFD. Nemažai pranešimų skirta ir prūsų kalbos vardynui, pvz.: Diego Ardoino (Piza) kalbėjo apie Bavarių Geografo (lot. *Geographus Bavarus*), kaip manoma, IX a. veikalė *Descriptio civitatum et regionum ad septentrionalem plagam Danubii* pirmą kartą pavartotą prūsų vardą (*Bruzi*): pasak pranešėjo, nagrinėjant lotynišką tekstą negalima vienareikšmiškai teigti, kad etnonimas „Bruzi“ žymi senuosius prūsus; Grasida Blažienė (Vilnius) aptarė prūsiškų toponimų darybos aspektus.

Kiek mažesnis skaičius (8 dalyviai, po lygiai iš Lietuvos ir Latvijos), bet ne mažiau svarbių pranešimų perskaityta sekcijoje **Dabartinių baltų kalbų fo-**

netikos ir fonologijos tyrimai (organizatoriai Jurgita Jaroslaviėnė, Vilnius, ir Juris Grigorjevas, Ryga). Jurgita Jaroslaviėnė (Vilnius) aptarė trumpųjų ir ilgųjų balsių kiekybinę opoziciją dabartinėse baltų kalbose; Rytis Ambrazevičius (Kaunas) – lie. priebalsius tarptautinės fonetinės abėcėlės (ang. IPA) kontekste; Jolita Urbanavičienė (Vilnius) – lie. trankiųjų priebalsių koartikuliaciją CVC junginiuose; Sigita Dereškevičiūtė ir Asta Kazlauskienė (Kaunas) parodė, kaip emocijas gali signalizuoti su kokybiniais balso ypatumais susiję akustiniai požymiai. Kitos dienos posėdyje Juris Grigorjevas, Inesė Indričianė ir Jana Tapertė (Ryga) pateikė la. /v/ ir /j/ skirtingų realizacijų akustinį tyrimą; Solveiga Čėiranė (Ryga) aptarė dvibalsių suvokimo ypatybes vaikų ir paauglių respondentų grupėje; Ilzė Auziņa, Guna Rābante-Buša (Ryga) – pozicinį balsių pasikeitimą žodžių sandūroje; Ilzė Auziņa, G. Rābantė-Buša, Robertas Dargis (Ryga) kalbėjo apie fonetiškai žymėtą šnekamosios latvių kalbos tekstyną.

Sekciją **Erdvės suvokimas ir raiška baltų kalbose** organizavo Eglė Žilinskaitė-Šinkūnienė, Inesa Šeškauskienė ir Sandra Gaigalaitė iš Vilniaus universiteto, o pranešimų joje perskaityta 13. Temos vėlgi įvairavo nuo teorinių įžvalgų iki praktinių konkrečių priešdėlių ar įvardžių tyrimų, tačiau sekciją vienijo tematikos nubrėžta tyrimų metodologija, pagrįsta kognityvinės lingvistikos principais. Jurgis Šķilteris (Ryga), for-

maliosios lingvistikos specialistas, paaiškino galimybes taikyti RCC (ang. *Region connection calculus*) modeliuojant erdvinius santykius, reiškiamus natūraliose kalbose. Kirilas Kožanovas (Maskva), remdamasis kognityvinės lingvistikos principais, palygino dabartinių baltų (lietuvių ir latvių) ir slavų (baltarusių, lenkų ir rusų) kalbų priešdėlių erdvines reikšmes ir padarė išvadą, kad, nepaisant kai kurių skirtumų (daugiausia susijusių su abstrakcijos lygiu), baltų ir slavų kalbose priešdėlių erdvinės reikšmės iš esmės turi vienodą struktūrą. Rolandas Mikulskas (Vilnius) aptarė prielinksnio *per* jokiam leksikografiniam apraše neminimą reikšmę, matomą konstrukcijose, kurios tam tikrame pragmatiniame ir sintaksiniam kontekste pritaikomos žymėti statinę subjektinio referento padėtį kitapus išilginės kliūties, kartais galinčios turėti ir vertikalią dimensiją (pvz., *Skalbykla yra per gatvę*).

Panašios apimties (14 pranešimų) buvo sekcija **Globalizacija ir regionalizmas - kalbų ir kultūrų sąveikos globalinis pobūdis**, kurią organizavo Sanita Lazdiņa (Rėzeknė) ir Ilga Šuplinska (Rėzeknė). Daugelis dalyvių čia buvo iš Latvijos (daugiausia iš Rėzeknės aukštosios mokyklos) ir keletas iš Rusijos, Suomijos, Švedijos, Lietuvos. Pranešimai buvo skirti tokioms temoms kaip Vilniaus ir Tbilisio lingvistinio kraštovaizdžio panašumai ir skirtumai (Alla Diomidova, Vilnius); regionalizmo ir (ar) separatizmo manifestacija XX a. 3 deš. latgalių tapatybės išsaugojimo diskurse

(Vladislavas Malahovskis, Rėzeknė); afišos kaip globalizacijos atspindys (Solvita Pošeiko, Rėzeknė); globalizacijos elementai latgalių muzikoje (Ingaras Gusānas, Rėzeknė); Rusijos vartotojams pateikiamos su Europos Sąjunga susijusios viešosios informacijos lingvistiniai bruožai (Olga A. Meshcheryakova, Heidi Ann Erbsen, Jelecās) ir kt.

Dar viena prie šio baltistų kongreso prijungta konferencija – „VIII Latgalistikos konferencija“ (**Latgalistikos sekcija**; 9 pranešimai), kurią šįkart organizavo Lidija Leikuma (Ryga) ir Aleksejus Andronovas (Sankt Peterburgas). Pranešimuose paliestos įvairios latgalistikos plotmės: fonetika (A. Andronovas, Ilona Vilcānė, Ryga); Vakarų Latgalos patarmės vartotojų lingvistinis sąmoningumas (Edmundas Trumpa, Ryga); latgalių tekstų redagavimo ir ortografijos klausimai (Māra Mortuzāne-Muravska, Ryga); kartografinis metodas Pietryčių Latgalos sodžių pavadinimų ir pavardžių kilmės tyrimuose (Otilija Kovaļevska, Latvijos žemėtvarkos informacijos agentūra); „trečiosios patarmės“ rašyba J. Klīdzējo „Zalta kristenš“ kontekste (Lidija Leikuma, Ryga) ir kt.

21 pranešimas perskaitytas sekcijoje **Veiksmažodžio morfosintaksė baltų kalbose** (organizatoriai Andra Kalnača, Ryga, Ilzė Lokmanė, Ryga, ir Daiki Horigučī, Ivatė). Du pranešimus skaitė svečiai iš Japonijos: D. Horigučī (Ivatė) lygino la.rieveiksmius ir juos atitinkančius veiksmažodžių priešdėlius, sudarančius veiksmo opoziją: *pirkt/no-*

pirkt/pirkt nost, taip pat šių konstrukcijų funkcijas; Eiko Sakurai (Tokijas, Osaka) pranešimas buvo skirtas analitiniam lietuvių kalbos perfektui (*būti* forma + dalyvis): aptarta šių veiksmazodžio formų semantika ir funkcijos bei sąsaja su veikslo kategorija, palyginant ir su rusų kalba. Daugiau pranešimų šioje sekcijoje buvo skirta latvių kalbos veiksmazodžiams, pvz.: Ilzė Lokmanė (Ryga) ir Andra Kalnača (Ryga) nagrinėjo la. veiksmazodžių nulines formas (pvz., *Tagad viss citādi / Tagad viss ir citādi.*); Agita Kazakeviča (Ryga) – kaitomųjų dalyvių antrinės predikacijos funkcijas. Ina Poškuvienė (Šiauliai) aptarė daugkartinio veiksmo raišką senuosiuose lietuvių kalbos raštuose dažninėmis būtojo laiko formomis. Benita Riaubienė (Vilnius) teigė, kad baltų kalbų rezultatyvų raiškoje priešdėlis gali žymėti tiek leksinę (teliškumą), tiek gramatinę (perfektyvumą) ribą, taigi ir teliškumas, ir rezultatinė reikšmė tokiose konstrukcijose baltų kalbose žymima priešdėliais, o ne antriniais predikatais, kaip kad germanų kalbose. Šioje sekcijoje pristatyta keletas kontrastinių tyrimų, pvz.: Zigrīda Vinčela (Ryga) palygino papildinio šalutinių sakinių su jungtuku „ka“ raišką latvių ir anglų kalbose; Denas Diminīs (Reikjavikas) kalbėjo apie „tuščias“ kategorijas islandų ir latvių kalbose (PRO ir pro).

Gausų būrį pranešėjų (29 pranešimai) pritraukė sekcija **XVI–XIX a. baltų tekstai išorinės ir vidinės lingvistikos sankirtoje** (organizatorės iš

Vilniaus universiteto: Vilma Zubaitienė, Birutė Kabašinskaitė ir Gina Kavaliūnaitė). Čia Pēteris Vanagas (Ryga, Stokholmas) ir Jolanta Wiśnioch (Ryga) pranešime pabrėžė, kad Gliko Biblijos vertimo istorija, nors tyrinėjama daugiau nei šimtą metų, vis dar kelia daugybę klausimų, ir pristatė tyrimo, kuriame tarpusavyje ir su kitais šaltiniais lyginamos pasikartojančias teksto vietas, rezultatus. G. Kavaliūnaitės (Vilnius) pranešimas – apie pirmajame ir paskutiniuose Chylinskio Naujojo Testamento rankraščio lapuose skirtingu metu įrašytas pastabas bei įrašus lotynų, lenkų, lietuvių, olandų, hebrajų ir anglų kalbomis ir jų suteikiamą informaciją apie lietuviškos Biblijos vertimo eigą, vertimo techniką, vertėjo naudotus šaltinius, jo požiūrį į kai kurias lietuvių kalbos konstrukcijas ir jų sąsajas su lotyniškais, olandiškais ar net hebrajiškais šaltiniais ir t. t. Diego Ardoino (Piza) kalbėjo apie Bazelio tekstelį, apimdamas tiek „lingvistinį“, tiek „filologinį“ požiūrį, ir siekė išryškinti, kaip ankstesnių tyrėjų (V. Mažiulio, W. P. Schmido, F. Kortlandto, J. Schaekeno, I. Lemeškino ir kt.) komentarai, jei į juos žiūrime kaip į kontinuumą, leidžia priartėti prie tinkamos šio mikroteksto interpretacijos. Jolanta Gelumbeckaitė (Frankfurtas) pristatė sunkumus, kylančius dėl leksinės ir gramatinės anotacijos sudarant Senosios lietuvių kalbos tekstyną SLIEKKAS. Pasak pranešėjos, neturint lietuvių kalbos istorinio žodyno, tekstų lemavimas ir glosavimas daugeliu atvejų

yra sudėtingas procesas; ji pateikė tipinių problemišku lemos parinkimo (pvz.: *kaplanas, kaplonas, koplonas*) ir reikšmės nustatymo (pvz.: *diakonas; žynys; vyresnysis; kunigas*) pavyzdžių. Be abejo, tai tik keletas iš svarbių ir įdomių šios sekcijos pranešimų.

19 pranešimų perskaityta **Bendrojoje sekcijoje** (organizatorius – kongreso organizacinis komitetas). Temos buvo labai įvairios, todėl čia įmanoma suminėti vos keletą: *infinitivus cum nominativo* konstrukcijos lietuvių ir senovės graikų kalboje (Vanda Kazanskienė, Sankt Peterburgas); lietuvių ir latvių kalbų posesyvinės konstrukcijos iš arealinės perspektyvos (Lidia Federica Mazzitelli, Brėmenas); latgalių vokalizmo analizė taikant vartoseną pagrįstą statistinį metodą (Ilja Seržantas, Maincas, Ilya Khait, Jena); kai kurie baltų ir slavų etnogenės aspektai (Aleksiejus Luch-

tanas, Olegas Poliakovas, Vilnius); lenkų–lietuvių kalbų tekstynas (Danuta Roszko, Roman Roszko, Varšuva); Karlio Miūlenbacho polemikos latvių kalbotyros istorijoje (Ina Druvietė, Ryga) ir kt.

Galiausiai derėtų paminėti ir tai, kad, be mokslinių pranešimų ir diskusijų, XII baltistų kongresą praturtinto įvairi kultūrinė programa: ekskursija po Vilniaus universiteto kiemus ir Filologijos fakultetą; paroda „Senieji baltų leidiniai Vilniaus universiteto bibliotekoje“; ekskursija po LDK Valdovų rūmus; kongreso vakarienė. Renginį vainikavo kitą dieną po konferencijos suorganizuota išvyka į Kernavę (įtraukta į UNESCO Paveldo sąrašą) ir Trakus – senąsias Lietuvos sostines.

Giedrė JUNČYTĖ
[giedre.juncyte@flf.stud.vu.lt]